

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

_____ 2017 року
«___» _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
вид дисципліни

**0401 Природничі науки
6.040101 Географія
Бакалавр
Обов'язкова**

Форма навчання	денна
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	2
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладач: Федірко Іван Павлович, *к.ф.н., доцент кафедри політології*

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробник: Федірко Іван Павлович *к.ф.н., доцент кафедри політології*

Затверджено
« _____ » _____ 2017 р.

Зав. кафедри політології
_____ (Цвях В.Ф.)

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2017 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол від « _____ » _____ 2017 року № _____
Голова науково-методичної комісії _____ (_____)

« _____ » _____ 2017 року

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « _____ » _____ 2017 року № _____
Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

« _____ » _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про сутність політики, політичних відносин і процесів, функціонування політичних систем і режимів. Підготовка фахівців у галузі управління соціально-політичною сферою сучасного суспільства, розробки і впровадження політичних рішень, спрямованих на забезпечення прав і свобод людини і громадянина, врегулювання внутрішніх і міжнародних конфліктів.

2. Попередні вимоги до опанування та вибору навчальної дисципліни:

- До початку вивчення курсу Політологія студент повинен знати основні поняття політичної науки, основні події та явища політичного життя в Україні та світі;
- Вміти обирати та опрацьовувати інформацію з теоретичних та практичних питань, працювати з науковим та публіцистичним матеріалом, аналізувати та порівнювати цей матеріал;
- Володіти початковими навичками наукового дослідження, збору інформації, використання наукових першоджерел;

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна *«Політологія»* належить до переліку обов'язкових дисциплін ВНЗ та викладається у 1 семестрі 4 курсу. Навчальна дисципліна знайомить студентів з предметом, завданнями, теоретичними основами політології. З'ясовується взаємозв'язок між політичною та економічною науками. Вивчається історія політичних вчень України та світу, основні політичні школи та ідеології. Аналізуються політичні системи різних країн, особливості політики та влади, партійні та виборчі системи. Визначаються особливості політичних конфліктів та методи їх вирішення, особливості світової політики та міжнародних відносин.

4. Завдання – засвоєння студентами знань з історії політичної думки та теорії політичної науки; вироблення у студентів навичок виокремлювати теоретичні і прикладні аспекти політичного знання, отримання знань та уявлень про природу сучасних політичних процесів, різновиди та сутність політичних систем та режимів, визначення економічних, соціальних складових політичного життя, набуття досвіду критичного осмислення та оцінювання різноманітних наукових шкіл та підходів, що існують у політичній науці та аналізу сучасної політичної ситуації в Україні та світі. Обов'язковим для студентів є здобуття навичок у практичному застосуванні теоретичних знань при аналізі політичних процесів та явищ в сучасній Україні та інших країнах.

5. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна екзаменом.

Перша частина курсу присвячена аналізу предмету, структурі та інструментарію політології, теоретичним та методологічним дослідженням політичної науки, засвоєнням базових знань у сфері політики, сутності політики як суспільного явища та політичної влади, основним віхам історії зарубіжної та української політичної думки, сутності політичної системи суспільства, державі, як основному інституту політичної системи.

Друга частина курсу присвячена дослідженню державної політики, сутності політичних партій та громадсько-політичних об'єднань, ознак політичних режимів, теорії та реальності демократії, ролі політичної свідомості та політичної культури в суспільстві, питанням формування політичної еліти та політичного лідерства, розв'язанню політичних конфліктів, особливостям виборчих систем та виборів.

6. Результати навчання за дисципліною:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результати навчання (1. Знати. 2. Вміти. 3. Комунікація. 4. Автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.	Знати			
1.1.	Предмет, методи, теоретичні основи, понятійно-категоріальний апарат політичних досліджень	Лекція, самостійна робота	Екзамен	5
1.2.	Історію світових політичних вчень та політичних вчень України, основні політичні школи, концепції	Лекція, самостійна робота	Письмові контрольні та самостійні роботи, екзамен	5
1.3.	Сутність політичного життя, основні теоретичні підходи до вивчення політичної думки, значення політичних систем	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь, екзамен	5
1.4.	Теорія політичної влади, особливості політичної і державної влади, види та особливості політичних режимів	Лекція, самостійна робота	Письмові, контрольні та самостійні роботи, екзамен	10
1.5.	Основні політичні події сучасної України, проведення політичних реформ, права людини і громадянина	Семинари, самостійна робота	Усна доповідь, письмові, контрольні та самостійні роботи, екзамен	5
1.6.	Проблеми світового політичного процесу і міжнародних відносин, особливості політичного життя в Україні та її місце у світовому політичному просторі	Лекція, семінари, самостійна робота	Усна доповідь, письмові, контрольні та самостійні роботи, екзамен	10
2.	Вміти			
2.1.	Демонструвати знання спеціалізованої літератури з політичної науки	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді	10
2.2.	Визначати теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти політичного знання, їх	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, письмові, контрольні та	10

	роль і функції в підготовці політичних рішень та у забезпеченні особистого внеску до суспільно політичного життя		самостійні роботи	
2.3.	Здійснювати дослідження різних наукових підходів для пояснення тих чи інших складових політичної науки, вміти аналізувати та співставляти їх	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, письмові, контрольні та самостійні роботи	10
2.4.	Орієнтуватися у світовому політичному процесі, політичному житті України, політичних змінах у сучасній Україні, її місці у світовій спільноті та міжнародних відносинах	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, письмові, контрольні та самостійні роботи	10
3.	Комунікація:			
3.1.	Проводити обговорення і дискусії стосовно всіх питань курсу та актуальних політичних питань	Семінари	Дискусії	3
3.2.	Використовувати знання іноземних мов для детальнішого ознайомлення і аналізу міжнародних наукових джерел, а також засобів масової інформації при підготовці до семінарських занять, доповідей, контрольних та самостійних робіт	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи	2
3.3.	Демонструвати результати отриманих знань та самостійних досліджень з політичної науки та сучасного політичного життя України та світу	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи	5
4.	Автономність та відповідальність			
4.1.	Самостійно відшукувати інформаційні джерела для власних досліджень та доповідей, самостійно вирішувати поставлені завдання, аналізувати отриману інформацію, опрацьовувати та порівнювати інформацію для отримання достовірних знань	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії, письмові, самостійні і контрольні роботи	5
4.2.	Нести відповідальність за достовірність самостійно отриманої інформації, досліджень та аналізу її у сфері політичної науки та сучасного політичного життя, діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії, письмові, самостійні і контрольні роботи	5

7. Схема формування оцінки:

Форми оцінювання студентів:

- Семестрове оцінювання:
 1. Самостійні письмові роботи
 2. Контрольні письмові роботи
 3. Усні відповіді та реферати
 4. Екзамен

Частина курсу 1			Частина курсу 2			Екзаменаційна робота
18 балів (мінімум) 30 балів (максимум)			18 балів (мінімум) 30 балів (максимум)			
Семінарські заняття (усна відповідь)	Самостійна робота	Контрольна робота	Семінарські заняття (усна відповідь)	Самостійна робота	Контрольна робота	
5 (мінімум) 8 (максимум)	5 (мінімум) 10 (максимум)	5 (мінімум) 10 (максимум)	5 (мінімум) 8 (максимум)	5 (мінімум) 10 (максимум)	5 (мінімум) 10 (максимум)	

- Підсумкове оцінювання у формі заліку

	1 частина курсу	2 частина курсу	Екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше 40 балів. Для допуску до заліку обов'язково *відвідування лекцій, семінарських занять, написання письмових контрольних і самостійної роботи*. Екзаменаційна оцінка не може бути меншою за 24 балів для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

Шкала відповідності:

Відмінно	90-100
Добре	75-89
Задовільно	60-74
Незадовільно	0-59
Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійн а робота
<i>Перша частина курсу</i>				
1	Тема 1. Предмет, структура та інструментарій політології	1	1	2
2	Тема 2. Політика, як суспільне явище	2	1	2
3	Тема 3. Політична влада	1	1	2
4	Тема 4. Основні віхи історії зарубіжної політичної думки	-	-	2
5	Тема 5. Політична думка в Україні	-	-	2
6	Тема 6. Соціально-політична сфера суспільства	-	-	2
7	Тема 7. Політична соціалізація	-	-	2
8	Тема 8. Етнонаціональна політика	-	-	1
9	Тема 9. Політична система суспільства	2	2	2
10	Тема 10. Держава, як основний інститут політичної системи	1	1	1
11	Тема 11. Правова, соціальна держава та громадянське суспільство	1	1	2
	<i>Письмова контрольна робота 1</i>	-	1	-
<i>Друга частина курсу</i>				
12	Тема 12. Політичні партії та громадсько-політичні об'єднання	1	1	2
13	Тема 13. Політичні режими	1	1	2
14	Тема 14. Демократія: теорія і реальність	1	1	2
15	Тема 15. Політична свідомість та політична культура	-	-	2
16	Тема 16. Політична ідеологія	-	-	2
17	Тема 17. Політика і мораль	-	-	1
18	Тема 18. Політичні еліти і політичне лідерство	2	2	2
19	Тема 19. Політичні конфлікти та шляхи їх розв'язання	1	1	2
20	Тема 20. Вибори та виборчі системи	1	1	1
21	Тема 21. Світова політика та міжнародні відносини. Політичні аспекти глобальних проблем сучасності	2	1	2
	<i>Підсумкова контрольна робота 2</i>	-	1	-
	ВСЬОГО	17	17	38

Загальний обсяг **72 год.**, в тому числі:

Лекцій – **17 год.**

Семінари – **17 год.**

Самостійна робота - **38 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Кирилюк Ф.М., Батрименко О.В. Історія зарубіжних політичних вчень: Навч.-метод. посібник. – К.: ТОВ «XXI століття: Діалог культур», 2005. – 256 с.
2. Політологія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навчальний посібник / за ред. Цвиха В.Ф. – К.: Знання, 2012. – 374 с.
3. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Цвиха В.Ф., Батрименка О.В. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 629 с.
4. Політологія: Навчально-методичний комплекс: Підручник / за ред. Кирилюка Ф.М. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 704 с.
5. Політологія: підручник (для студентів вищих навчальних закладів) / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка (В.Г. Антоненка та ін.). – 3-тє вид., переробл., доп. – Київ, Академія, 2008 – 568 с.
6. Політологічний енциклопедичний словник / В.Б. Авер'янов, І.В. Алексеєнко, С.С. Андрєєв та ін.; В.П. Горбатенко (упоряд), Ю.С. Шемшученко та ін. – К., 2004. – 428 с.
7. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник / П.П. Шляхтун. – К.: Центр учбової літератури, 2010 – 472 с.

Додаткова:

1. Арістотель. Політика. Пер. з давнього. та передм. О. Кислюка. К.: Основи, 2003. – 239 с.
2. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За аг. Ред. Ф.М. Рудича. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 412 с.
3. Енциклопедія політичної думки / За ред. Д. Міллера... Пер. з англ. – К., Дух і Літера, 2000. – 472 с.
4. Кирилюк Ф.М. Новітня політологія: навчальний посібник для студ. Вищих навчальних закладів / Ф.М. Кирилюк; МОНУ; КНУТШ. Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 564 с. – Присвячую Alma materі з нагоди 175 річчя від дня заснування.
5. Конверський А.Є., Лубський В.І., Горбаченко Т.І. та ін. Політологія: освітньо-професійний комплекс: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. 680 с.
6. Короткий оксфордський політичний словник / Пер. з англ.; за ред. І. Макліна, А. Макмілана. – К.: Вид-во «Основи», 2005. – 789 с.
7. Крисаченко В.С., Степико М.Т., Власюк О.С. та ін. Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / За ред. В.С. Крисаченка. – К.: НІСД, 2003. – 632 с.
8. Махнач В.Л. Політика. Основные понятия (словарь-справочник), - Олма медиа групп, 2009. – 288 с.
9. Партологія: Навчальний посібник / За ред. М.І. Обушного. – К.: Арістей, 2006. – 432 с.
10. Парсон В. Публічна політика. Вступ до теорії й практики аналізу політики: Пер. з англ. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 549 с.
11. Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика: навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 663 с. – (Серія «Вища освіта XXI століття»)
12. Практикум з політології / За ред. проф. Кирилюка Ф.М. – К.: Видавничий дім «Комп'ютерпрес», 2003. – 622 с.
13. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник. – 2-е вид. стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
14. Рябов С.Г. Політологія: словник понять і термінів. – 2-ге вид., переробл. і допов., - К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2001. – 256 с. – (Сер. «Книга НАУКМА»).

15. Хилько М.І. Екологічна політика: зміст, структура, реалізація (соціально-філософський аспект): Дис... д-ра філос. Наук: 09.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2001 – 448 с.
16. Цвях В.Ф. Профспілки у громадянському суспільстві: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. – 376 с.
17. Чарльз Ф. Эндрейн. Сравнительный анализ политических систем. Эффективность осуществления политического курса и социальные преобразования. Пер. с англ. – М.: Издательский дом «ИНФРА-М», Издательство «Весь Мир», 2000. – 320 с.